

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatos katólikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.

Főszerkesztő és laptulajdonos:

Németh Ödön.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség: Bástya-utca 9.

Kiadóhivatal: Szammer Imre könyvnyomdája.

Nagyságos

Havranek József

kir. tanácsos, polgármester urnak

Székesfejervár.

Polgármester Ur!

A mióta dr. Major Ferencz orsz. képviselő előtt nékem becsületszóra tett ígéretét megszegte, — azóta Önt nem tartom olyan embernek, a kit az állásával járó tisztelet megillet, de még azon emberek közé sem sorozom Önt, a kívül tisztességes embernek foglalkoznia érdemes. Ha most mégis egyenesen Önhöz intézem soraimat, ez semmi változást nem jelent fenti nézetemben, és csakis Székesfejervár érdekeinek megóvásából történik.

Két évig elhallgattam, amit az ön viselt dolgaiból tudok, két évig a székesfejvári városházának corrupecióját nem szellőztettem s nem kerestem az Ön felelősségét. Beakartam várni a Paulovits-féle sajtópör végét; akartam hogy lássák a városi közgyűlés tagjai, hogy az igazságot hogyan és miként kell keresni.

Amit e levelemben írok, az egyedül Önnek szól s elküldhettem volna, ha nem kellett volna attól félnem, hogy Ön azt eltagadja, avagy azt hazudja ismét, hogy én Öntől bocsánatot kérek; nyilvános ellenőrzés alá kívántam tehát helyezni e levelem, mert ön a hazugságban kifogyhatatlan és vakmerő!

Nagyságos Polgármester ur! Ha Önben a becsületes tisztviselő önértetéből csak egy szikrányi lett volna, ha Ön Székesfejvári közönsége iránt a legkisebb jóindulattal viseltetett volna: Paulovits sajtópörének eredménye után azonnal beadja nyugdíjaztatása iránti kérvényét. Így kellett volna tennie, ha Ön valóban nem volt Paulovits viselt dolgainak tudója, mert ez ismételt tudatlansága is nyilvánvalóvá tette, hogy az állásával járó kötelezettségek teljesítésére képtelen, s hogy minden nap, a melyet jelen hivatalában eltölt, a város érdekeinek rovására történik. Ha tehát a város iránt jóindulattal viseltetett volna; ha egy csep önértet van Önben, levonja az esetből a konzekvenciát, és e konzekvencia nem lehetett volna más, mint a mit Ön nékem két évvel ezelőtt becsületszavára fogadott, — hogy nyugdíjba megy.

Tíz napot vártam arra, hogy Önben megérleljék az elhatározás, a mit ha

meg tett volna, szavam sem lett volna hozzá. Nem vettem volna gátat az Ön nyugdíjaztatásának, — nem az Ön iránti tekintetből, mert Ön mint bűnös ember ily kiméltre igényt nem tarthat, — hanem Székesfejervár érdekében, a melyet szívesen megkíméltem volna attól a szégyentől, hogy egy egész ország foglalkozzék két év múltán ismét az ő piszkos közizagztatásának bűneivel. Ön azonban a megrögzött bűnösök vakmerőségében annyira ment, hogy még a fegyelmi eljárás megindítását sem kérelmezte maga ellen, reménykedve abban, hogy talán sikerülend abból a vizsgálathoz is épen kikerülnie, a melyet a budapesti sajtóbírótság felterjesztésére a belügyminiszterium kötelelességszerűen meg fog indítani Ön ellen.

Még mindig az a vakmerő játékos Ön, a ki voít s nem akarja belátni, hogy a közélet megtisztulása Önt kivetí magából, mint a hogyan a rothadt gyümölcsnek le kell hullania fájáról!

E levelem keretébe nem írok Önnek többet új dolgokat; csak egy kis emlékeztetőt a két év előtti eseményekről, mert hiszen ott akarom felvenni a városház dolgait a hol két évvel ezelőtt elhagytam.

Csak a tényeket konstatalom.

1896. márczius 16-án írtam az első cikket a „Fejérmegyei Napló“-ban a Székesfejvári rendőrség s főképpen az akkori főkapitány Seidel Lajos ellen. Azt hittem, hogy Önt Nagyságos Polgármester ur reá vezetem ezuttal a rendőrség bűneire.

Más lelkiismeretes Polgármester erre azonnal elrendelte volna a rendőrfőkapitány ellen a fegyelmi eljárást. Ön azonban márczius 15-én összehívta a városháza tisztviselőit és egy nagyhangú beszédben lekorholta őket, hogy a városháza hivatalos dolgait a közönség közé viszik, és ez által alapot szolgáltatnak, hogy a lapok támadást intézhessenek a városi adminisztráció ellen. Az Ön basáskodó hangján egyuttal megtiltotta, hogy lapoknak akár melyik tisztviselő adatokat merjen adni.

De ez még nem volt elég! Akkor midőn az egész ország a sajtószabadság évfordulóját ünnepelte, Ön valóságos inquisíciót akart vezetni a székesfejvári lapok szerkesztői ellen. Az Ön rendeletére Tóth István városi főjegyző mind a három helybeli lap szerkesztőjét márczius 16-ára kihallgatás végett megidézte a városházára.

Mi természetesen nem jelentünk meg, de folytattuk a támadást az Ön által protegált városházi rendszer ellen.

A támadások végre is engedni kénytelenítették Önt s a közvélemény nyomása alatt márczius 19-én elrendelte Seidel ellen a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot.

Eleinte ezt a vizsgálatot is csak szemfényvesztésnek tartotta, mert Seidel előzetesen értesítette erről s alkalmat adott neki, hogy a kihallgatandókat előbb magához hívassa s csak mikor ő már visszafizette azoknak a fölük jogtalanul felvett pénzeket, akkor vette Ön vallatásra az illetőket.

Csak hogy a körmére néztem Önnek és megírtam minő komédiát akar eljátszani. Több heti erős támadás után birtam csak Önt reá, hogy ápril 8-án a volt rendőrfőkapitányt felfüggeszse. Akkor azzal meentegette magát, hogy a volt rendőrfőkapitány csak a külső ügyekben követte el a bűnöket s ezt Önnek ellenőrizni hatalmában nem volt.

Ezt az állítását azonban alaposan megcáfolta a rendőrség vizsgálatára a közgyűlés által kiküldött vizsgáló bizottság, a melynek elnöke Kovács István az áprilisi rendes közgyűlésen a következőket olvasta fel, mint vizsgálati eredményét.

„A bizottság megkezdvén működését mindenekelőtt az 1897-ik évi iktató könyvet vette vizsgálat alá s azon tapasztalatra kellett jutnia, hogy az iktatókönyv sehol sincs lezárva. Ez már magában véve oly hanyagság, mely már súlyos beszámítás alá esik. A bizottság csoportokra oszolván, egyik csoport a kihágási ügyeket, a másik pedig az általános kapitánysági ügyek vizsgálatát vitte. A vizsgálatot alaposan akarván keresztül vinni, a bizottság egyik csoportja az 1878-iki iktatót tekintette meg, mert Seidel ekkor kezdte meg főkapitányi működését és azt tapasztalta, hogy az, valamint az ugyanazon évi mutató is rendesen van vezetve. A következő évi iktató könyvben azonban már szabálytalanságok fordulnak elő a számok sorrendje meg van zavarva, helyenkint több 5—6 szám ki van hagyva, megtörtént az is, hogy az iktatóban van tétel, mely egészen üresen hagyott, melybe tehát semmi nemü bevezetés nem történt, úgy hogy nagy kétség merül fel az iránt, hogy tulajdonképen mit akartak ide bevezetni; ez tehát egy titkot rejt magában. Megtörtént az a nevetséges dolog, hogy a semminek is ik-

Rendkívüli olcsó árakért szerezheti be a t. közönség **STEININGER SÁNDOR** divat-, vászon- és fehérnemű üzletében, a legdivatosabb tavaszi és nyári szövetekeket és mosó kelméket, általában elismert jó hírnevű gyárosok készítette vásznak, schiffonok és fehérneműeket, szőnyegeket, csipke és szövETFüggönyöket, stb. efféle cikket. „Delánt gyönyörű mintákban 38 kr-ért méterenként“ kapható **Steininger Sándor Székesfejervár, Nádor-utca 2. szám** tejes-köz sarkán levő üzletében.

186. —1.

Mai lapunk 8 oldal.

taló számot adtak. Az évben ugyanis pünkösd első napján nem volt egyetlen beadvány sem, ami úgy jelezte, hogy 4500 szám alatt semmi. További hiánya, az iktatónak, hogy bár utolsó rovata 6100 számot tartalmaz, de őszintén szólva azok egyharmadrésze nincs kivezetve, tehát *nem elintézett szerepel mai napig is*

Figyelmet fordított, ugymond azon megkeresésekre, melyeknél pénzbeli elszámolásokról van szó, s 300 olyan számot jegyzett fel, melyek pénzküldeményekre s behajtásra vonatkoznak, s kénytelen volt azt tapasztalni, *hogy ezen 300 szám közül legfeljebb 50 darab van elintézve, míg a többi elintézetlen maradt.* Ha pénz érkezett, hogyan kezeltetett, azt az iktató szám mellé jegyezték, s hogy ki vette azután át a pénzt, ha egyáltalán jelezve volt, az utolsó rovatban van, hol plajbászszal, hol téntával jelezve. S miért történt ez így? (Halljuk!) Akkor semmi-féle pénzes napló nem kezeltetett. *Ezrekre memő rabtartási, ápolási stb. költségekből körülbelül 10% folyt be, a többi elkallódott.* Annak behajtását nem sürgette senki, nem kereste senki.

Az 1879. iktatóban más egyéb szabálytalanságokat is észlelt, *melyek közel vannak a hivatali síkcasatáshoz.* (Nagy nyugtalanság, zajos közbehírlátások mindenfelől.)

Akkoriban pénzes postakönyv nem volt, mindenféle pénzes küldemények postautalvány mellett adtak postára, a vevények pedig mellékeltek. Azonban nagyon sok aktánál, melyeket a kapitányság elintézt, nincs mellékelve a postai feladó vevény, mely körülmény mindenestre *azon gyanút táplálja, hogy a pénz elkallódott.* Példa a sokból: 140. szám a Horváth Ráder Malvinnak 5 frt 40 krnyi ápolási költsége el lett küldve, de vevény nincs. A 178. szám alatt Rotmayer Ottilia nevű grázi születésű elszegényedett nő itt tartózkodott Széchenyváron, a hatóság megsajnálta s módot keresett, hogy miképen lehetne ezt a nőt segíteni. Miután illetőségét megállapította, tudakozódott a grázi városi tanácsnál, honnan azt az értesítést nyerte, hogy azon szegény nőt havonként 5 frt 40 kr. segélyben részesíté. A grázi tanács meg is küldte a segélyt, itt vannak az iratok, melyek tanuskodnak, hogy 10 frt 80 kr. megérkezett, *hogyan lett azonban elszámolva s hol, annak semmi nyoma.* Ezen összegnek rendeltetésre való fordítása meg nem állapítható. Van ezen ügynek későbbi száma, melynél újabb 5 frt 40 krnak elküldéséről van szó, *erről csak azt tudjuk, hogy egy helybeli lapszerkesztőnek adatott át*

A papkeszi elöljáróság Baksa András javára 1879-ben 10 frtot küldött. Hová lett fordítva? *Annak nyoma nincs.*

1879. év folyamán sok esetben különösen a szegedi árvízkarosultak javára, *tehát jótékony cselokra sorsjátékok rendezettek, melyekre jelentékeny összegek küldettek be a kapitánysághoz, melyeknek hovaforrásáról nyomokat nem találunk.* A neugradiskai hatóság 44 frtot küldött be valami Aschenbrier hagyatékából stb. stb.

A vizsgálat másik része a kihágásokra vonatkozik. Kihágási ügyekben számos esetben panasz emeltetett, melynek

folytán a kapitányságnak intézkednie kellett volna, e helyett azonban a *panasz irattárba helyezett, annak elintéztése nélkül, hogy miért helyezett irattárba.* Más esetben megtörtént a feljelentés, melynek alapján a vizsgálat teljesített, s a terhelő adatok alapján marasztaló határozatot kellett volna hozni, *ez azonban nem hozatott, s nincs is indokolva, hogy miért nem hozatott határozat.*

Előfordult, hogy a kapitányság az elzárásra vonatkozó határozatot nem hajtotta végre.

Megtörtént az a furcsa eset is, hogy egy ember elítéltetett 1 napi elzárásra. Az ember a kulcsosnak átadtván, a büntetés foganatosítása végett, néhány napra jelenti a kulcsos, *hogy az illető 2 napi büntetését kiállotta. Tehát a kulcsos felemelte önhatalmilag 2 napra az elzárás büntetését.* A pénzbüntetésekre vonatkozólag azt is jelzik az iratok, hogy a *főkapitány szolgálja gyakran rávevőleg utasította a biatost, rávezetvén az aktára azt, hogy a pénzbüntetést behajtsa.*

Százakra és százakra megy a pénzbüntetés, mely behajthatlannak van jelezve.

Kezében levő adatok szerint 1883-tól 1888-ig a zárszámadásban egy krajczár pénzbüntetés elszámolva nincs. 1881-től 1884-ig sok pénzbüntetés folyt be s ez nincs kifizetve. 1889-ben 190 forint, 1890-ben 7 frt folyt be, 1894-ben 8 frt 50 kr. — Mindezek azon gyanut keltik, hogy a kapitányság vagy nem hajtotta be, vagy pedig nem számolta el a pénzbüntetéseket, a mi a legnagyobb rendellenesség. Van akta, hol nincs se a félnek, se a kapitánynak aláírása, hanem *csak egy díjnoké.*

Bámulja, hogy a város polgárságát ilyen jogellenes cselekményekkel üldözheték s a polgárság türelme oly sokáig tartott.

Ezeket a büntető igazságszolgáltatás langostorával ki kellene pusztítani a városból.

Mi mindent megtettünk, hogy a városi alkalmazottak függetlenek legyenek anyagi gondoktól, nyugdíjszabályzatunk kedvezőbb, mint bárhol Magyarországon, a legkevésbé tehát a mit kívánhatunk, hogy a város érdekeit szívükön viseljék, de rendkívül csalódtunk.

Kihágási ügyekben vannak azonkívül felebbezett ügyek, melyekben a tanács intézkedett, és pedig vagy helybenhagyta vagy pedig megmástitotta a kapitányi határozatot. De a **tanácsnak is vannak intézkedéseiben olyan tételek, melyek a törvénnyel ellenkeznek.** Mert a mikor a tanács felülbírálta a kapitányság ítéletét, azt azon záradékkal küldötte vissza, hogy hirdesse ki és hajtsa végre. Bennünk tehát az a jogos gyanu merül fel, hogy a *tanács működésében is vannak rendellenességek, azért a közönség nagyon óhajtna, hogy a vizsgálat kiterjesztetessék az egész adminisztrációra.*

Ilyen gyalázatos dolgok merültek fel az ellenőrzése alatt álló rendőrségnél és Ön ennek dacára *hat hétig nem talált alapot a rendőrfőkapitány felfüggesztésére, bár a sajtó legkiméletlenebb támadásokat intézte ellene. És hat hét multán is azt emlegette, hogy csak a külső ügyekben van hiba!*

De menjünk tovább! **Hegy János**

nyilvántartóról, — a kit Ön qualificációjának hiánya dacára tisztviselői városi aljegyzőnek választott meg, — márczius végén már megírtam, hogy erkölcsi telen üzemével meggyalázta a város rendőrségét. Hegyi ennek következtében ápril 1-én hozzám jött s tanácsot kért, hogy mit tegyen? En azt ajánlottam, mondjon le hivataláról. Kért, hogy nyugdíjaztatásába egyezsem bele, erre azt mondtam, hogy olyan bűnös tisztviselő mint ő, nem érdemel nyugdíjat. Ha azonban nyugdíj igény nélkül lemond, nem írom meg viselt dolgait.

Hegy akkor tölem azzal vált meg, hogy beadja lemondását, amiért Ön másnap hazajön. Másnap Hegyi újra eljött hozzám és siránkozás között kijelentette, hogy beszélt Önnel és elhatározta, hogy neki megy a vizsgálatnak. Tehát nyilvánvaló, hogy Ön biztatta őt. Erre vall, hogy Hegyi ellen is úgy folyt a vizsgálat, hogy egy hónapig nem volt állásától felfüggesztve. A vége még is az lett, hogy a belügy-miniszter állásától elcsapta. Am Ön akkor sem akarta elejteni A városhoz vissza akarta venni díjnoknak s kérvényét csak akkor vonta vissza, amikor emiatt Önt a „Fejérmegyei Napló“-ben negtámadtam.

Ön különben igen vakmerő volt hiveinek pártfogásában. Ott van Stibli és Szüics hajduk esete, akik Kuglics István székesfejérvári földmivest félholtra verték s e miatt mind a három fórum 3 évi fegyházra ítélte őket. S mit tett Ön? Tudta az ellenök folyamatba tett bünpört, ismerte a törvényszék és a kir. Tábla ítéletét s ennek dacára egyiket sem mozdította el állásától, úgy hogy a harmadbirósági ítéletet is rendőri egyenruhában hallgatták meg s ebből a rendőri ruhából akkor vetkőztették ki, a mikor a fegyházba szállították őket. — De még tovább ment Ön Polgármester ur, mert Szüics hajdut, mikor fegyházbüntetését kiállotta azonnal visszavette újra városi szolgálatba, a hol ma is rendőrösködik.

Koránt sincs ezzel még az Ön bünlajstroma kimerítve!

Emlékszik még Osváth főcsőszre? Öt évvel ezelőtt Ifj. Fister János több bizottsági taggal egyetemben feljelentést tettek ellene. A panaszt Polczér Péter alkaptány vette fel, az ügyet elintézte azonban Ön magához vette. Mikor hónapokig a feljelentésre semmi nem történt, ifj. Fister János bizottsági tag elment Önhöz, hogy megsürgesse ez ügy elintézését, mert olyan feljelentésről volt szó, a melyért a főcsősz hivatalvesztéssel kellett sujtania. És Ön az elintézzést megsürgető városi bizottsági tagot azzal utasította el:

Ugyebár most idejön hozzám, de mikor a fizetésem felemeléséről volt szó, akkor ellenem szavazott.

Mikor két évvel ezelőtt e miatt Önt megtámadtam, akkor a három évig hevertetett ügyet elővette s ennek alapján Osváth főcsősz ápril 27-én állásától felfüggesztette, kevéssel utóbb pedig hivatalából elcsapta. Így lehetett csak Öntől minden becsületes intézkedést kicsikarni.

És végül, mikor Ön így szorongatott helyzetben volt, becsületszavára fogadta nekem, hogy belátja hibáit, levonja ezekből a konzekvenciákat és nyugdíjba megy.

És bár az egész város tudta Önnek ezt az ígérését, becsületezavát hazugul megszegte és még ma is ott van a város élén, hogy ápolja és fentartsa azt a rendszert, amely ennek a szerencsétlen városnak megöli. Önző magánérdek vezette minden tetteiben s nem riadt vissza a legsztyenteljesebb dologtól sem. Eszébe jut-tatom a Kaiser-féle hagyatékot is.

Székesfejérvár önzetlen lelkű polgára volt Kaiser Sándor doktor, a ki egész életét át nyomorgott, hogy munkában el-töltött élete alkonyán összes vagyonát — mint egy 30 ezer forintot egy Székesfe-jérváron létesítendő árvaház alap javára hagyja. És mert a várost tette örökösévé Önt Polgármester ur nevezte meg végre-hajtójául. És Ön a kit előkelő hivatalában fényes fizetéssel dotál a város, az árvák vagyonával szemben a következő számlát nyújtotta be, mint végrendeleti végrehajtó.

- a.) Tiszteletdíj 13 hónapra 1200 frt.
- b.) Végrendelet szerkesztése: 100 frt.
- c.) Temetkezés és gyászmise rendezésekor napidíj: 100 frt.
- d.) A végrendelet kihirdetésekor meg-jelenésért 20 frt.
- e.) A hagyatékot illető egyleti könyvek liquidálásakor napidíj: 20 frt.
- f.) A hagyományok és özv. Majorné járandóságának lefizetések napidíj: 50 frt.
- g.) A hagyatéki ingók leltározása és egyes hagyományok átadásakor napidíj 50 frt.
- h.) A hagyaték átadásának szorgalmazásáért napidíj: 200 frt.
- i.) Házbérék kezelése és beszerzéseért: 30 frt.
- j.) Az értékpapírok elárverezésekor napidíj 50 frt.

Szóval 1820 frtot számított fel egy a várost illető jótékony hagyatékkal szemben. Ez a legkiáltóbb bizonyítéka az Ön lelki sivárságának, mert nem hiszem, hogy Önön kívül akadt volna polgármester, a ki a városát illető jótékony hagyatékot így meg-csibálta volna.

A vallás és a spiritizmus.

— A „Fejérmegyei Napló“ eredeti tárcaja. —
(Válasz Tomcsányi páter böjti predikációjára.)

Dr. Bálint Soma a fentebbi czimen támadja meg a városunkban is közkezdveltségnek örvendő, jólelkű jezsuita atyát böjti predikációjáért, melyben a spiritizmust elítéli, s egyben felhívja hallgatóit, hogy a gyakorlati nekromantia emez epidemikus jellegű babona hitétől tartsák távol magukat.

Hozzá szólunk e válaszhoz, mert úgy lehet, a jó páter távolról sem gondolta, hogy egy spiritizsta apostol is hallgatja beszédjét, s e beszédre kiadott „Válaszában“ megdönteni törekszik érveit, sőt ami rosszabb, az egyházat avval vádolja, hogy ellenszenve a spiritizmus iránt tulajdonképpen feltételemséghől származik.

Dr. Bálint Soma a logika csodálatos szabálya szerint gondolkozik, midőn „Válasz“-ának kezdetén feladja a kérdést, hogy „A teremtés koronája az ember, miben különbözik a többi teremtményektől, különösen az állatoktól?“

A régi észelvű iskola feleletét: hogy az ember eszes lény, az állatnak csak ösztönei vannak, — halomra dönteti a darvinizmus által. E szerint az ember a magasabb rendű állatoktól, például az emberszabású majomtól nem lényegileg, csak fokozatosan különbözik.

Ezután rögtön hozzá teszi, hogy nem ezéja e vitát eldönteni, s hogy e vita talán sohasem is lesz eldönthető.

Legyen meg óhaja; ha nem szándékozik

És mikor, így a két év előtti esemé-nyeket emlékezetébe hoztam, reátérek a Paulovits-féle ügyre.

1896. május 19-én a „Fejérmegyei Napló“-ban megírtam volt, hogy Paulovits Ferencz volt katonai nyilvántartó minőrut visszaéléseket követ el hivatalában, és felhívtam Önt, hogy indítsa meg Paulovits ellen a fegyelmi eljárást. Ön azonban ugy a főispánnak, mint a bizottsági tagoknak azt hazudta, hogy Paulovits büntetlen s az én vádjaim valótlanok. De sőt azt is ke-resztül vitte, hogy az én leleplezésem daczára Paulovitsot a megüresedett köz-gyámi állásra első helyen kandidálják és ez állásra meg is válasszák.

Többszöri sürgetésemmel Paulovitsot reá kényszerítettem, hogy ellenem sajtó-pert indítson, a miatt a czikk miatt, a melyekben többek között „börtöntöltelék“-nek neveztem az Ön protekciójával meg-választott közgyámot. A sajtóper vizsgálata folyamán a budapesti kir. főügyész felhívta Önt, hogy indítson fegyelmi eljárást Pau-lovits ellen. Ön Polgármester ur nem talált semmi alapot a fegyelmi eljárásra. pedig saját maga beismeri jelentésében, hogy a katonai hatóság egész tömegét a neveknek küldötte be azokról a hadkötelesekről, a kiknek behívó jegye évről-évre mint kéz-besíthetlen lett visszaküldve. Nem talált alapot a fegyelmi eljárásra, daczára, hogy a Reé főkapitány által betervezett jelen-tés szerint Paulovits soha rendes nyilván-tartást nem vezetett sem a befolyt pénzek-ről, sem az elzáratásokról. Nem talált adatot s itt a sajtóbírósg előtt tanuk vallották, hogy Paulovits az elitelt hadkötelesekkel saját szülőjében különböző munkákat végeztetett s e munkák által elzáratási büntetésüket kitöltöttnek vette.

Ime, ebben domborodik ki az Ön hi-vataloskodása, így nevelte Ön evtizedeken át a korrupciót!

Ezuttal azonban valószínűleg rajta vesztett, mert a sajtóbírósg az esküdték

egyhangu szavazata alapján nem csak teljesen felmentett engem, de egyuttal, mint a törvények szigorú és lelkiismeretes őrzője telterjészetten az iratokat a belügy-miniszteriumhoz, a hol most majd meg-vizsgálják az Ön hivatali működését is, Polgármester ur!

A közélet egyébként is fölébredőben van lethargiájából az elnyomott becsület és igazság érvényesülésének elérkezett az ideje. Ez az idő a rabló garázdálkodásoknak véget fog vetni a közigazgatásokban és egyuttal végét jelenti az Ön szereplésének is Polgármester ur. Mert Önt to-vábbra is állásban hagyni, annyit jelentene, mint a mult bűneit a jövőbe átvinni.

A mikor így tükörképét adtam, hiva-talos működésének köztudomásu részleteiről, remélem, hogy nem fogja bevárni második nyilt levelemet, hanem igyekezni fog, mi-előbb nyugdíjba menni. Ha ez rövid idő alatt nem fog megtörténni, biztosítom Önt, hogy második nyilt levelem után erre többé majd nem számíthat.

Németh Ödön.

— A katolikus autonomia kongresszusának 27-es bizottsága tegnap folytatta a tárgyalásait Szapary Gyula gróf elnökele alatt. A bizottság Apponyi Albert gróf, Ugron Gábor, Timon Ákos dr., Günther Antal dr., Rakovszky István, Györffy Gyula, Sággy Gyula, Mócsy Antal és Horváty Gyula feltözlálása után mellözte ugy Timon Ákos azon indítványát: hogy a vezérelek megállapítása alapján egy három tagu bizottság küldessék ki egy új javaslat szövegezésével, mint Hortoványi Józsefnek a tegnapelőtti ülés-ben beadott határozati javaslatát. Mellözte to-vábbá Sággy Gyulának azon határozati javas-latát, hogy az előterjesztett javaslat azon utasítással adassék vissza a kilenczes albizott-ságnak, hogy az 1870/71-ski javaslat alapján s az erdélyi egyházmegyei autonomia ügye-lembe vételével és beillesztésével készítsen új megfelelő indokolással is ellátott javaslatot kiterjeszkedve az egyházi javadalmak betöl-

fejtegetése előgiti ki csupán, hanem a természet, a művészet, a vallás is. Ezen az alapon már az első osztályba jut minden nemesebb érzülettel bíró gondolkodó ember.

A természet magasatos egyszerűsége, a művészet egyszerű magasztossága intuitive oktatva bennünket metafizikai igazságokra, vagy éppen nem, vagy csak részben előgiti ki a nagy tömeg metafizikai szükségleteit — lévén a nagy tömeg oly alany, mely nem bírja előfeltételét a kinálkozó metafizikai igazságok akceptálásának.

A filozophia, a természet és a művészet leszámításával tehát csak egyetlen tér kínál-kozik a nagy tömeg, a nép metafizikai szükség-leteinek kielégítésére — s ez a vallás.

Helyesen mondja Schopenhauer, hogy „A vallás a nép metafizikája.“ Ez a val-lás kiállta a tűzpróbát: a ker. vallásban immár 2000 éve megtaláljuk metafizikai szükségleteink kielégítését. Oktat bennünket dogmatikai és szubjektív módszere szerint oly igazságokra, melyek — mig egyrészt isteni tekintélyen nyu-godva feltétlen hitet érdemlők másrésztől a kételytől és bizonytalanságtól gyötört elmét megnyugtatóni képesek.

Nem így a tudomány. A filozophia csodót mondott, s az ember elbizakodva a neki jutott parányi ész végtelen-ségében, nem vette észre, hogy a kiszabott korlátokat átlépte; eldobta metafizikai szük-ségeiteinek kielégítésére kinálkozó egyetlen biztos alapot, a vallást: és a materializmus mocsarába süllyedt.

Méltán sóhajthat fel tehát Kant, hogy ily körülmények között „Lehetséges-e metafiz-

e kérdés érdeméhez szólni, úgy mi sem. Csak úgy futólag említjük meg tehát a „Válasz“-írójának, hogy a kiválás elméletéről szólvá nem helyes e kifejezés: emberszabásu majom; sokkal helyesebb így: majomszabásu ember. Ebből szinte kiérzik a darvinizmus, s ami a fő, ebből a génsből nagyon sok példány él a földön.

Fontosabb ránk nézve ama kérdés, hogy, „Mi különbség van ember és ember között?“

„Az esetlegeségek leszámításával óriási különbséget eredményez ember és ember között a metafizikai szükséglet.“

E tétel nem eshet kifogás alá. Származás, rang, vagyon krüntetés csak változó különbségeket állapít meg ember és ember között, s e különbségekre az emelkedetebb lelkű, gondolkodó ember csak mosollyal tekinthet. Sirva jön az ember a világra, sirva távozik: meztelenül jön, meztelenül távozik. E néhány szóban ben-foglalhatik a bölcső és koporsó között szédelgő phantomnak, az embernek egész tragédiája, mely-ből a bölcs megtanulja, hogy az esetleges különbségekre mosollyal tekintsen.

Fennmarad a lényeges különbséget okozó metafizikai szükséglet.

Ez alapon két osztályba sorozva az embe-reket, csak látszólagos lesz azon eredmény, hogy a magasabb osztályba csak kevesen, legfőlebb a filozophusok, az észbeli műveltség nagyobb tökélyét elért bölcselkedelvelők soroz-batók, mint olyanok, kik metafizikai igényeik kielégítésénél nem elégsznek meg a tudomány-körök már elszáradt kenyerevel. Mert ime metafizikai szükségleteinket nem csupán a philo-sophia, nem az ezakt tudományok problémáinak

tésének módozataira is. A bizottság a kielégedés albizottság javaslatát a részletes tárgyalás alapjául elfogadta, csupán Timon Ákos, Sággy Gyula, Hortoványi József és Ugron Gábor szavaztak a javaslat elfogadása ellen. A legközelebbi ülés május 1-én délután fél négy órakor lesz a főrendiház bizottsági termében.

A kuriai bíraskodás. A Ház igazságügyi bizottsága tegnap tárgyalta le részletesen a kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslatot. Csak néhány szakasz maradt függőben s ezek csak ezután kerülnek tárgyalás alá. A tanácskozás során Plösz miniszter a 3. §-nál, mely megállapítja, hogy mely esetekben érvénytelen a választás, új szöveget ajánlott. A határozat e fölött a legközelebbi ülésen történik. A 3-ik §. nyolcadik pontjának ama rendelkezéséhez, mely szerint a választás érvénytelen, ha a képviselő „a tulajdon vagy a házasság jogintézménye ellen izgatott”. Molnár János a következő módosítványt terjesztette a bizottság elé: „A választás érvénytelen, ha a képviselő a tulajdon, vagy nem a házasságkötési formája, hanem a házasság jogintézménye ellen izgatott.” Plösz Sándor miniszter utal arra, hogy a szakasz kérdéses rendelkezése szó szerint benne foglaltatik a büntető törvény 172-ik §-ában s a jelen javaslatba bármi tétel is, a bíróságok jövőre is büntetőtörvénykönyv szerint fognak eljárni. A 3. §. kilencedik pontjánál, mely kimondja, hogy a választás érvénytelen, ha a képviselő vallási szertartásra rendelt helyen vagy vallási jellegű gyülekezeten a választás eredményének befolyását célzó nyilatkozatot tett, egyházi kezgyszerek elvonásával egyházi fenyték alkalmazásával fenyegettetett, vallási tisztelet tárgyait választói gyülekezetben, vagy menetben használta. Molnár János azt az indítványt terjesztette a bizottság elé, hogy e pont, valamint a lelkészek korteskedését büntető 170. és 171. §§-ok töröltsenek. Barabás Béla nem tesz indítványt, csakis aggodalmát fejezi ki arra nézve, hogy a kezgyszerekre vonatkozó rendelkezés kizárólag a katolikus felekezetet illeti, mint-hogy más felekezetek kezgyszereket nem használnak. Felszólaltak még Györy Elek, Széchenyi József, Mohai Sándor, Veszter Imre, Hodósy Imre, Fest Lajos, mire a javaslatot a függőben hagyott kérdések kivételével csekély módosítással elfogadták.

zika? — s Lewes panaszos kitakadása sem alap nélküli midőn a filozófia történetén végigtekintve arra az eredményre jut, hogy „A metafizika 2000 évig tartó tehetetlenség.”

Helyzetünk mindenesetre gonosznak mondható.

Elvitázhatlan, hogy nyakig ülünk a materializmus posványában. Már most ha kijövünk belőle s megtisztítjuk magunkat szennyétől, akkor proklamáltuk a pozitív tudomány, az ész, a filozófia csodját, mely bele vitt bennünket a materializmusba.

A durva materializmus rendszerét el akarjuk lökni magunktól, mint olyant, mely nem pótolhatja a metafizikát; a tudomány, a filozófia csodját azonban nem akarjuk bejelenteni.

Mi itt a teendő?

Tomcsányi pater erre azt feleli: Belátjátok a materializmus naivságát és tarthatatlanságát? — úgy hagyjátok el; lökjétek el magatoktól. Térjétek vissza az egyetlen biztos alapra, térjétek vissza a valláshoz; az az egyedül tér, hol kielégítést nyertek metafizikai szükségleteiteknek; a vallás biztosan átvet benneteket a földi életen, s meg véd benneteket a tévedésektől.

Lehet e ennél egyszerűbb megoldás?

„Mi lehet egyszerűbb, mint az ész jogainak fenntartása mellett visszatérni ama forráshoz, mely immár 2000 éven át oly bőven kielégíté metafizikai szükségleteinket; visszatérni a valláshoz, mely rendületlenül megállt 2000 éven át, s vérszeli életében különb napokat is látott, félelmebb ellenséggel is állott szemben, mint

Országgyűlési képviselők stylusa a Házban és a hirlapokban.

(A rozsz példa ragadós.)

Irta: Moenich Károly.

Azt a czímet is választhattam volna, hogy „egy holond százat csinál”, de nem kívánok ily drastikus hasonlattal élni.

Föl kell tétéleznem, hogy a magyar országgyűlési képviselőháznak minden egyes tagja iskolázott, tehát tanult, s legalább is általános műveltséggel és ismeretekkel bíró ember; s a mennyiben a magyar országgyűlésnek tagja, hogy legalább az ország nyelvét szóban és írásban bírja. (A nemzetiségi képviselőket ez alkalommal nem kívánom velök egy kalap alá vonni.)

S mégis a t. Házban elhangzott beszédek és a képviselők hirlapi cikkeiket olvasva, mit tapasztalunk? (mert ne feledjük, hogy „verba volant, scripta manent.”) Azt, hogy a képviselők beszédeikben, s a kik közülök a tollat is forgatják, cikkeikben lépten-nyomon oly horribilis botlásokat, magyartalanságokat, nyelvészeti és stylárius hibákat követnek el, hogy ezen minden ép nyelvérzékkel bíró ember méltán megbotránkozhatik.

Az országgyűlési függetlenségi párt organumának: a „Magyarország”-nak, melynek vezérékkeit eddig nagyrészt legjelesebb publicistáink egyike: a ragyogó stylusú, aranytollú Bartha Miklós írta, a mióta „Carolus”-ról a politikai allarczot lerántották, a mióta a fényes szárnyú pillangó petéjéből utálatos, kártékony hernyó kelt ki, az „Egyetértés”-sel meghasonlott Kossuth Ferenc szegődött egyik vezérék-írójává, s foglalta el azon helyet, melyet Bartha után méltóképen betölteni épenséggel nincs hivatala.

Ezzalt egyébiránt nem publicistikai szereplését akarom bonczoló kés alá venni, hanem mint már fentebb is jelzem. országgyűlési beszédeinek és hirlapi cikkeinek nyelvvezetére kívánom a közönség figyelmét irányítani, melyekkel fejlődésnek indult nyelvünket korszak kifejezései, idélen szófűzéseivel megmetyekezni iparkodik.

S nagyon csodálkozom, hogy öreg Madarász apónk, a ki az országgyűlésen már több ízben fényes tanujelét adta annak, mennyire viseli szívén a tösgyökeres magyar stylus romlatlan ápolását és fentartását, a ki naponként

a beteges korszellem által jelenben kihányt materializmus? . . .

De hát Tomcsányi paternek még is büne, hogy a kivezető utra rámutat. hogy a megoldás legtermészetesebb eszközt ajánlja. Büniül rójja fel ezt dr. Bálint Soma mert a materializmus mocsarába vergődőnek oda nyújtja a mentőkötetet, a vallásnak évezredekén át kiedzett mentő-horgonyát.

A körben futó ész ekzotikus logikája kell ahhoz, hogy az ember be ne lássa, miszerint a kísérleti tudomány vitt bennünket a materializmusba. A tudomány kereste az igazságot — elhagyta a vallást, az egyetlen biztos alapot és elsüllyedt a materializmusba, botorul azt híven, hogy ott fogja megtalálni a gyöngyöt.

Keserűen csalódott.

Most menekülni akar a materializmus szennyéből; kapok minden fűszálhoz, csak a Tomcsányi pater által odadobott mentőhorgonyba nem akar kapaszkodni, mert ez nem volna más, mint a tudomány csodjének proklamálása — a mi egyenlő avval, hogy magunkat egészen a vallás karjaiba dobjuk.

Ez a büne Tomcsányi paternek.

Rámutat a vallásra, mint oly mentő horgonyra, mely kivezet a materializmus posványából, s a tudománya által tévutra vezetett teremtés koronáját ismét felemelhetné és pedig megtisztulva emelhetné föl ama piadestálra, melyről lebhokott.

Bün pedig azért, mert logikájának természetes egyszerűsége oly harapófogó, melyben csak vergődni lehet, de belőle menekülni nem.

A „Válasz” írójának eme vergődését mu-

fültanúja a hallatlan barbarismusoknak, nem emeli föl tiltakozó szavát, nem kiáltja oda „vető”-ját.

Megszoktuk, hogy Deák Ferencz, Andrássy Gyula, Apponyi Albert stb. országgyűlési beszédeiket követendő példaképen, tanulságul állítják oda hazánk szép reményű ifjúságának, hogy belőlök első sorban hazafiságot, másrészt pedig romlatlan, tömör, világos, hibátlan nyelvvezet tanuljon. — De — kérdem, hogyan tanuljanak Kossuth Ferencz beszédeiből, vezérék-cikkeiből? melyekben ilyen nyelvvezetettel találkoztunk:

(1. a. „Magyarország” 1899. évi mart. 19-iki (78.) számának vezérék-cikkét)

„De nemcsak kötelessége a függetlenségi pártnak a budget tárgyalása alatt is helyt állni, hanem jól felfogott pártérdeke is, mert az elveknek megkövesedett talaján álló párt életföltétel a cselekvésben, a mozgásban, a küzdelemben kell hogy keresse; csakis a mozgás, a cselekvés, a küzdelem, a telkesedés képezi a pártéletet, és öntenek melegséget az ideális elveknek magasztosságába” . . . (e helyett: „de a függetlenségi pártnak nemcsak kötelessége! . . . stb.)

(és alább e helyett: mert az elveknek megkövesedett talaján álló pártnak életföltétel a cselekvésben, a mozgásban, a küzdelemben kell keresnie.”)

továbbá u. a. cikkben: „Teszem ezt u. sajtó útján is azért, hogy pártunk há tagjai a világon is véleményét alkothassanak maguknak a kérdés felől, és itélhessenek; a mit én annál inkább óhajtok, mert a mi gyökereink (???) választóink meggyőződése erős talajában kell hogy álljanak, és minden tettünk: választóink szentesítését kell hogy megnyerje” . . . (e helyett: „mert a mi (elveink) gyökereinek választóink meggyőződésének erős talajában kell állaniok, és minden tettünknek választóink szentesítését kell megnyernie.”)

és u. a. cikkben: „Ha kellő időben emelkedhetik törvényerőre e javaslat, úgy hogy ebben az évben a választók névjegyzékei már a kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslat rendelkezési alapján készüthetnek el, akkor már a jövő évtől kezdve élvezhetnének vivmányaink gyümölcsét abban az esetben, ha a képviselőház feloszlattnék” . . . (e helyett: „Ha e javaslat kellő időben emelkedhetik törvényerőre, s a választók ez évi névjegyzékei már a kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslat rendelkezési alapján készüthetnek el, akkor ha a képviselőház feloszlattnék, — vivmányaink gyümölcsét már a jövő évtől kezdve élvezhetnének.)

atja az, hogy most már nem az a főkérdés nála ami előbb volt: hogy „Mi különbség van ember és ember között?” — mert ime a lényeges különbséget okozó metafizikai szükséglet kielégítésére ott van a Tomcsányi által de a „Válasz” írója által is kijelölt vallás — hanem az lesz nála a főkérdés, hogy mi történjék azokkal, kik áthatva századunk szkeptizmusától, nem érik be a vallás dogmatikai oktatásával, hanem a tudománytól és csakis a tudománytól várják a metafizikai kérdések megoldását?

Ott hagyjuk ezeket elsüllyedni a materializmus mocsarában?

Nem.

A „Válasz” írója, a Tomcsányi pater vallása helyett — egész jószívűséggel rámutat a szomnambulizmus és spiritizmusra, melyekben a megnyilatkozó pszichológiai jelenségek pozitív alapot nyújtanak, hogy a metafizikai kérdéseket megoldhassák.

Ime a lólab!

Jöjjetek ide tehát ti szkepticizmussal kibéltet jámborok! Ti — kiknek metafizikai szükségleteit nem elégítette ki a természet szende bájja, a végtelen rónaság, a határtalan tenger, nem a villámok czikázása, a menydörgés moraja, az eget verő viharok harca — mert ti mindezeket keresztüli törtetek és a látható természet mögött mit sem látotok, semmi szellemi világot, csupán a reális „én”-t; — ti, kiknek metafizikai szükségleteit nem elégítette ki a művészet csodás alkotása, az emberi kéz remek munkája, mert mindebben csak a realisnak idealizálását láttotok, mögötte pedig egy kuporgó alakot, az embert,

A zagyva szórendet szóvá sem teszem, — de hogy valaki országgyűlési képviselő létere a határozott és határozatlan igealak közt ne tudjon különbséget tenni, — ez már csakugyan hallatlan!

A „Magyarország“ mart. 24-iki (83) számának vezércikkében:

„A hazában maradó tőke többször lenne egy évben forgatható, többször lenne kamatoztatható, és a kamatozással többször gyarapítaná egy évben a közvagyonosodást, nem úgy mint a földbirtok, melynek értéke csak egyszer egy évben kamatozik.“ (e helyett: „gyarapítaná a közvagyonot“... és... „melynek értéke évenként csak egyszer kamatozik.“)

és u. a. cikkből: „Se kell hogy lássa minden józan magyar ember ennek igazságát“... (e helyett: „ennek igazságát minden józan gondolkodású magyar embernek be kell látnia.“)

De nehogy elfogultnak látszassam, mindenkinek, a ki K. F. írásmódja és nyelvezete iránt különösebben érdeklődik, ajánlom a *Magyarország* f. évi április 7-iki (95) számában megjelent vezércikkének elolvasását; — ennek részletes boncolására azonban már nem vállalkozom, mert ez egymaga egy egész közleményre terjedő anyagot szolgáltatna; de annyit nyugodt lelkiismerettel mondhatok, hogy én ilyen gondatlanul összetakolt pongolya nyomtatványt még soha életemben nem olvastam.

A kinek a gyomor még ezt is heveszi, a ki ezt a legnagyobb fokú lelki fölbáborodás nélkül el tudja olvasni, az még a tenger vízesejének megszámlálására is vállalkozhatik, mert annak türelme — véghetetlen!

És valóban, — a mint e sorok fejezetében is jelzem, — a rossz példa ragadós; — mert olvassuk csak az országgyűlési beszédeket, vagy akármely hírlapi cikket, a Kossuthnál idézett csodabogárral: a „kell hogy“ -gyal, a helytelen nyelvezettel ügyszólván kivétel nélkül majd minden képviselő beszédében, hírlapi cikkében találkozunk. (I. a. „Magyarország“ f. é. mart. 21-iki (80) számában Holló Lajos beszédét, melyben ezt olvassuk:

„Most midőn a védkötelezettség átment a zsoldos hadseregből az általános néphadsereg eszméjére, midőn mindenki életét, vért kell hogy áldozza a hazáért, akkor stb.“ (e helyett: midőn mindenkinek életét, vért kell a hazáért áldoznia“... és u. a. lap mart. 30-iki (89) számának vezércikkében:

„De a világgiacon arannyal fizetnek, és azért jó és kitűnő úrút kívánnak. A külföldi nagy iparvállalatok ehhez vannak berendezkedve.

vésővel vagy esettel kezében; ti. kiknek metafizikai szükségleteit nem elégítette ki a vallás szubjektivitása, meg nem rendülő dogmája, a kételytől elgyötört elmét megnyugtatót kész igazsága, nem békéje, mely a szív húrjain játszva elaltatja a szenvedélyeket, nem szeretete, mely isteni kezekkel nyúl a fájó szív sebébe és az élet nyomorúsága alatt megrokkadt embert átkaolva felmutat Istenhez: ott, ott van Juhalmazó! — ti szkeptikusok, kiknek mindez nem elégítette ki metafizikai szükségleteiteket, most jöttetek ide és használjátok a szomnambulizmust és spiritizmust, mint dr. Bálint Soma által kijelölt esalhatatlan eszközt, mely ki fog rántani benneteket a materializmusból anélkül, hogy a Tomcsányi által kijelölt vallást, mint mentő-eszközt elfogadnátok!

Micsoda maszlag ez! — De mert a tudomány nevében történik, tehát jó. Az is tény, hogy a tudomány remek szobrán soha nem farragtak bioskával annyit, mint korunkban — apró emberek.

A „Válasz“ írója a vallás helyett a spiritizmusnak íyeten ajánlása után, idézi Tomcsányi predikációjának négy sorát: „A kereszténység csodái a gondolható legrosszabb helyzetbe kerülnek (t. i. a spiritizmus által) mert a spiritisztikus csoda fogalma alá sorozatnak, holott ez esetben megszűnnek valódi csodák lenni.“

Aztán hozzá teszi: „Ezen idézetből is elléggé kitűnik, hogy az egyház egész ellenszenve a spiritualizmus iránt tulajdonképen féltékenységből származik. Mert az egyház természetesen nem járulhat hozzá oly kísérletekhez, amelyek a szellemek kinyilatkoztatásai és az isteni ki-

Gyártmányuk elsőrangú, kereskedelmük szolid. — Ausztria is kell, hogy ehhez alkalmazkodjék, és bizonyára alkalmazkodni is fog“... e helyett: („Ausztriának is ehhez kell alkalmazkodnia“)...

Bánffy Dező néhai miniszterelnök magyar-ságáról pedig, mint a Könyves Kálmán király korabeli boszorkányokról „*nec mentio fiat!*“, mert az oly alantas fokon áll, oly culinárius, oly kriminálisul infámis, hogy az ilyen „*általai kinyögtettekhez*“ hasonló szörnyszülöttekért egy első osztályú gimnasistát lelkifurdalás nélkül tertiába lehet rakni.

Még tovább is folytathatnám, — egész a végtelenségig; de izelítőlű ennyi is elég!

Kíváncos tehát, hogy e sorok illetékes helyen (a magy. tudom. akadémiában, a „*Magyar Nyelvőr*“-ben, sőt magokban a lapok szerkesztőseibein is) visszhangra és méltánylásra találjanak, nehogy az idézetem csodabogarak lábra kapván, és mélyebb gyökeret vevén, önnön kezünkkel ápolat barbarismusunk miatt szégyenkezünk, pirulnunk keljen.

Igaz, hogy a szó és toll hatalmával nem minden ember rendelkezik egyaránt: de azért a közpályán szereplőktől, a vezérszerepre vállalkozóktól a nyelvbéli correctsig bizonyos fokát jogosan megkövetelhetjük.

S említfogva a lap reputációját, s a függetlenségi eszmék diadalra jutása érdekében kérve-kérjük Bartha Miklóst, hogy a „*Magyarország*“ első columnáját csak kivételesen s a legtrikább esetekben engedje át másoknak, (in specie: K. F.-nek. — és akkor is mosdassa és fésülje és gyalulja meg a cikket. — s ne tőrje és engedje meg, hogy az pörén, mezitláb és köczosan jelenjék meg a közönség előtt.)

S ha már az akadémia annyira léha, hogy nincs bátorsága nyelvünknek az elkorcsosodás örvénye felé rohanó áramlatával szemben tiltakozó szavát fölemelni, holott ő volna első sorban hivatva annak tisztaságát, romlatlanságát ügyében felszólalni s védelmére kelni, — nem marad egyéb hátra, mint hogy a szellemeket hívjuk segítségül.

Jöjj és térj vissza tehát körünkre megdicsőült Szarvas Gáborunk hatalmas szelleme! Ihled meg a nagy mester egyik-másik avatott tolli tanítványát, hogy elkorcsosodásnak indult édezhazai nyelvünk tisztaságának megvédésére sikra szállva, a kiméletlenség lángpallosával irtsák ki a felburjánzott gazit, s kergessék világgá — mint a tűzkardos angyal Ádámot, Evát a paradicsomból, — a virágzó nyelvünk ápolásával megbízott avatatlan, kontár kerteszeket, — a nemzet kincsét hüitenül kezelő sáfárokat!

nyilatkoztatás között paritást igyekeznek megállapítani. Pedig a tudomány (gyakorlati spiritualizmus) és a vallás nagyon jól megférhetnek egymás mellett, hisz mindkettő az ember metafizikai szükségletét kielégíteni van hivatva. Igyekezzünk tehát egymást megérteni, s erőinket a közös ellenség: a materializmus ellen egyesíteni.“

Ismeretes Ben Akiba zsidó rabbinak e mondása: „Semmi sem új az ég alatt“. Általános véleményünk a spiritizmusról tehát ez: a mi új van benne, az nem jó, a mi jó van benne, az nem új.

Az ephesusi, dodonai, pithiai, delphi, eleuzini jósdák, a druidák spiritiszta jósnői sokkal különb dolgokat produkáltak, mint Kate és Lea Fox, Mrs. Jencken, Miss Florence Cook, Daniel Douglas Home és a napjainkban élő nagyon is gyöngye médiumok, kik valóságosan napszámom módra üzik a spiritizmust — és az egyháznak egy lélekzet vételére mégis elenyésztek, miként az éj sötétje eloszlik a felkelő nap előtt. A mai spiritizmus szalonképessé tett babonáival éppen így fog elenyészni. Ettől a spiritizmustól tehát nincs okunk félteni Krisztus csodáit. Nem félti Tomcsányi pater sem; efelől nyugodt lehet a „Válasz“ írója.

Az a spiritizmus, mely kétezer éves ten-gödésében, hol itt, hol amott bukkanna fel az idők folyamán — csupán az Indiák tespedő szemléletését, az egyiptomiak rettenetes kasztréd-szerét, a görögök és rómaiak jósdáit, a középkor boszorkánypereit és máglyáit, jelenben pedig a szalonok unaloműző mulatságait képes csak eredményként felmutatni: az a spiritizmus a legna-

UJDONSÁGOK.

— A hadügyminiszterium új osztály főnöke. *Jekelfalussy* Lajos tábornok a székesfejérvári honvédkerület ideiglenes parancsnoka nagy kitüntetésben részesült. A kiváló főtiszt mint a hivatalos Arme Verordnungsblatt jelenti *Zsoldos* Ferencz altábornagy helyébe a közös hadügyi miniszterium osztály főnökének nevezte ki a király. *Jekelfalussy* kiváló katonai tehetség, aki aránylag rövid idő alatt küzdötte föl magát a tábornoksáig. Egy ideig *József* főherceg, a honvédség főparancsnoka körül teljesített segédtszti szolgálatot, majd parancsnoka lett a szatmári honvédezednek, később dandárnok Debreczenben, néhány hónappal ezelőtt pedig a székesfejérvári honvédkerület parancsnoka. A király bizalma ebből az állásból rendelte be *Zsoldos* helyébe a hadügyminiszteriumba. A hol mint osztályfőnök s a magyar ügyek előadója, remélhetőleg épp oly sikerrel fogja megállani a helyét, mint a csapat-szolgálatban.

— **Jótekonyság.** *Göbel* János György igazgató nagylelkűségének adta tanuságát, amu jótekonyságával, hogy a szegények nyomorúak enyhítésére, a helybeli jótekonny öngyület 5 írtot adományozott. Ezen nemus tettéért az gyület nevében hálás köszönetét fejezi ki *Szögyény-Marich Julia*, védnök.

— **Matiné.** *Hermann* Ede zometanár e hó 23-án vasárnap délelőtt 11 órakor matiné rendez tanítványaival a helybeli főreáliskola tornatermében. Az élvezetesnek ígérkező matiné műsora a következő számokból áll: *Reiding*, „Magyar ábránd.“ *Hegedűn* előadja: *Enqd* István főreálisk. I. o. tan. *Popp*, „Czigány Serenade.“ *Fuvolán* előadja: *Zavrus* N. főreálisk. IV. o. t. *Weig*, „Air Varié.“ *Heg dűn* előadja: *Lichtneckert* Piroška. *Dancia* f. „Resignation.“ *Hegedűn* előadja *Szűts* Andor főgymn. VI. o. t. *Bloch*, „Concertino.“ *Hegedűn* előadja: *Possár* Lajos, Együttes játékok: *Stradella*. *Kirichenari*. (1645. évből.) *Squire*. *Gavotte* humorist. *Reiding*. *Präliudium*. A zongora kíséretet *Say* Tekla urhölgy vállalta el.

gyobb objektivitással szólvaróla — csak gyöngye kis babona. Babona, de szívós, mely volt és lesz, mert minden időben beakart látni az ember az előtte elrejtett tulvilágba, s erre minden eszközt fölhasznált de leginkább a spiritizmust.

Már most nagy, éles elme kell-e ahhoz, hogy belássa az ember, miszerint Krisztus csodái a spiritizmus gőresőve alá téve, „a lehető legrosszabb helyzetbe kerülnek“ s egyszerű spiritisztikus jelenségekké: devalválódnak?

Azt pedig a legegyszerűbben berendezett agyvelőnek is be kell látnia, hogy ebből az egyház féltékenységre következtetni: abszurdum.

Nekünk egy spiritisztikus Krisztus nem elég; lehet ő bár a legjobb médium a spiritek és a világ között: ha nem közbenjáró egyszerűsége miatt és az emberek között is — nekünk nem elég, nekünk nem kell. Mi megváltás után sóvárgunk; és lelkünknek nyugalmát nem találjuk máshon, mint abban a „Krisztusban, ki maga az ige, ki kezdetben Istennél volt, s maga az Isten volt, ki testté lön és miközöttünk lakozik.“

A mi végül a jóindulatu felszólítást illeti hogy „értsük meg egymást, a materializmus ellen“: ez Tomcsányival, de bárkivel szemben is karba-vesző jóakarát. Dr. Bálint Soma és Tomcsányi elvi pozitívjukat tekintve, oly távol állanak egymástól, mint Debreczen a Szirius csillagtól: ebből pedig az következik, hogy Tomcsányi sohse lesz jó médium arra, hogy vallásának a legmagasabb piadestálon álló isteni szobra mellé oda állítani segítse a spiritizmusnak taglóval farragott boszorkány szobrát. **Peék Gyula.**

— „Alba regia és Megye.“ *Simli Mariska* a fenti cím alatt egy kultur történeti illusztrált díszművet óhajt kiadni, melyre a vármegye pártfogását kéri, még pedig 800 frt erejéig. A mű több nyelven fog (ha sikerül) megjelenni. A kiadott mű tiszta jüvedelmének 20 %-át egy ösztöndíj alapra ajánlja fel, melyből egy-középiskolai tanuló segélyt nyerne oly célból, hogy abból művészeti tanulmányokhoz szükséges költségeit fedezhesse.

— **Köszönet.** *Dréher Antal*, a ki még csak röviddel ezelőtt létesítette városunkban sörraktárát 50 frtal a „székesfehérvári önk. tüzoltó-egylet“ alapító-tagjai sorába lépett s ezen humanus egylet anyagi támogatását a jövőre is kilitátsba helyezte. A nemes lelkű adakozónak ez uton is hálás köszönetet mond az *elnökség*.

Rosszul húzott fog. A dolog úgy történt, hogy *Acs Erzsébet* pakozdi lakosnak megfájdult a fogá, de ezért *Acs Orzse* nem esett kétségbe, mert tudta, hogy *Varga Péterné* ugyancsak ottani lakos jó fogorvos hírében áll s el is ment hozzá, hogy segítsen a baján. Vargáné a fog eltávolítását ajánlotta, s egyben egy hatalmas és rosdás fogót vett elő a zazzal csakugyan ki is rántotta a fájós fogat, de úgy, hogy még máig is fel van dagadva *Acs Orzse* arca; komoly következményektől is lehet tartani. *Acs Orzse Spät* Henrik velencei körorvosnak elmondta a dolgot, a ki gyógykezelés alá vette de egyuttal *Varga Péternét* följelentette a kir. ügyész-egnek.

— **Szomjas tolvajok.** *Puzos István* kocsis, tánczi lakos, a soponyai szőlőkből ittas állapotban hazafelé hajtatott, miközben kocsiján elaludt. Míg ő a boldogok álmát aludta, Soponya és Tács községek közötti utvonalon ismeretlen tettesek több hordóska bort, a szekérről leemelték. Az esetről a kir. törvényszéknek jelentés tétetett.

— **Jutalom tüzoltóinknak.** A délivasut igazgatósága a helybeli önk. tüzoltó egylet pénztárának 100 frtot küldött jutalmul azért, hogy a vasuti-műhely területén történt nagy tűz oltásban tüzoltóink derekasan egitettek. E váratlan adományért ez uton is hálás köszönetet mond az *elnökség*.

— **Elgázolta a ló.** *Pintér István* 21 éves tánczi lakost Múza György ménlova az utcán eltipporta, de sérülései nem veszélyesek.

— **Daczára a folyton tartó áremelkedésnek a selyem árakban,** *Schubert* és *Schlesinger* cég-nél valódi kínai pongis-selymek, melyek előbbi ára 1 frt 40 kr. volt, a legszebb színárnyalatokban és tönkre tehetetlen jó minőségben most — 65 krért kaphatók.

— **Megszűnt a kanyaró.** Kálozon megszűnt a kanyaró s az iskolákat újból megnyitották.

— **Kézrekerült tolvaj.** *Edlkrant Miklós* a Mány községhez tartozó Rózsa-pusztai kanász, *Mester Márton*tól egy ezüst órát, *Hambalgó József*tol pedig egy kabátot lopott még januárban, s megszökött, most azonban sikerült a tolvajt a csendőrségnek kézre keríteni, s őt a kir. ügyész-egnek átadni.

Holttest a Dunában. Eresin ápr. 9-én a Dunából egy ismeretlen férfi oszlásnak indult hulláját fogták ki. *Dömötör József* dr. odavalo körorvos a testet megvizsgálta s miután rajta a külérőszak nyomai nem voltak észlelhetők, s az öngyilkosság valószínűségét az orvos kimondotta, a hulla eltemettetett. Az öngyilkosnál talált két zsebkendő egyikén C. R. betűk vannak belevarrva s egy kis jegyzőkönyvben pedig „*Reiter* Károly Kisdíóta-u 11.“ volt olvasható.

Széna-lopás. Keresztes községben *Kis Sándor* ottani lakos *K. Szabó Gábortól* f. hó 9-én virradóra 1 zsák szénát lopott, miért a csendőrség letartóztatta. *Szabó*, ki a tolvajt személyesen tetten érte s a feljelentést megtette az illetékes hatóságnál bementa, hogy ez ideig vagy 30 frtig károsította meg fentnevezett. *Kist*, a kir. ügyész-egnek adták át.

— **Meghívó.** *A. Menzenhauser Gitarre-citera társaság* szerdán, folyó hó 26-án este 8 órakor a Fekete Sas szálloda 1. emeleti termében bemutató hangversenyt rendez. A bemenet szabad. A közönség minél számosabb megjelenéséért esd a Menzenhauser gitarre-citera társaság képviselőisége.

— **Steininger Sándor** olcsóságáról általánosan ismert divatáru üzletére felhívjuk olvasóink figyelmét.

— **Ítélet hirdetés.** A *székesfehérvári* kir. törvényszék ma hirdette ki Cserpalkovits István idevaló szülését. 16 éves r. k. kalapos inas előtt a kuria ítéletét, akit annak idején 4 bavi fogházra ítélt a törvényszék. A büntetést a kuria két hónapra szállította le. — *Angel József* székesfehérvári szül. 41 éves, napszámos lopás miatt 2 hónapig fogház büntetését pedig helyben hagyta.

— **Körözötés.** *Csergő József* baracska szül. 18 éves kovács segéd és *Hulbert Mihály* isztiméri szül. 17 éves, esztergályos inas vádlottak országos körözötése elrendeltetett.

— **Zarándoklat négy kegyhelyre**, mint tavall: Lourdesbe, Jézus szíve kegyhelyére, Franciaországban, Paray le Monial, Einsiedeln Svájcban és Wiltenbe Tirolban. Indulás: 1899. évi július hó 6-án. Visszaérkezés: 1899. évi július hó 24-én. Utazás tartalma: 18 nap. Utirány: Budapest, Bécs, Linz, Salzburg, München, Lindau, Zürich, Genf, Lyon, Toulouse, Lourdes. Vissza: Lourdes, Cette, Lyon, Genf, Zürich, Innsbruck, Bécs, Budapest. Arak: 1. osztály 245 frt, II. osztály 185 frt, III. osztály 105 frt 9 napi teljes ellátással. Jelentkezni lehet 1899. évi június hó 15-éig a budapesti II. ker. plébániahivatalban, Dömötör plébánosnál, hol részletes program is kapható. 168. 14-7

Felölös szerkesztő: *Báró Proff Kocsárd*.

Üzlethelyiség változtatás.

Van szerencsém a nagyérdemű helybeli és vidéki hölgyközönség becses tudomására hozni, hogy a **Püspökséggel szemben a Szt. Ferenczrendűek épületében** fennállott

divatárus

üzletemet **Kossuth-utcába** (ezelőtt **Kaszárnya-utca**) a **Zichy-ház** átellenében levő **Szeiler-féle házba** helyeztem át.

Midőn e körülményt a nagyérdemű hölgyközönség becses tudomására hozom, megemlítem, hogy üzletemet a mai kor igényeinek megfelelően rendeztem be s főtörekvésen: leend ezután is — mint eddig — tisztelt vevőimet a legszolidabb árak mellett kiszolgálani.

Magamat a nagyérdemű helybeli és vidéki hölgyközönség becses pártfogásába ajánlván s további támogatását kérve vagyok kiváló tisztelettel

Székesfehérvárott, 1899. ápril 14-én.

Péntek Anna,

divatárusnő.

182. 3-2

KREIZLER S. ÉS FIA

SZÉKESFEJÉRVÁR.

+++ Alapítási év: 1842. +++

Legnagyobb választék

+++ legdivatosb női ruhakelmékben a legegyszerűbbtől +++
a legfinomabbig!

Férfi gyapjukelmék 1 fittól kezdve, — egy öltöny 3 fittól egész 10 frittig. Asztal-neműek, vásznak, gyolesok, csinvatok, Chiffonok, kanavásznak és Zefirek

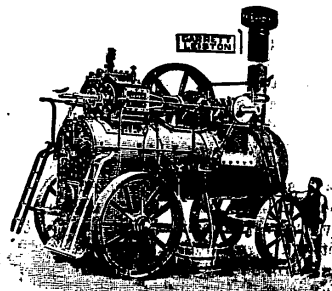
167. 10-6

legjobb gyártmány!

Ifj. KOTZÓ PÁL

Budapest, V-ik kerület Lipót-körut 18-ik szám.

(Vigszínház mellett, a nyugati pályaudvar s Margithid közelében.)

A közönségnek pártfogását kérve, ajánlja Garrett R. és fiai féle legújabb szerkezetű **compound gőzmozdonyait** félstabil- és stabilalakban, a melyek 40 százalék tüzelőanyag megtakarítással dolgoznak.

Gőzmozdonyokat és gőzcséplőket négyszer fordítható acél-dobsinekkal, toldást nem igénylő szalmarázókkal és nagy szita felülettel, minden nagyságban.

Minden fajta lovas cséplőkészleteket, arató-és, vetőgépeket, szecskavágókat, répayagókat és minden más gazdasági gépeket. 177. 6-3.

VIDEK-N LAKÓ SZOLID ÜGYNÖKÖK KERESZTETNE!

Gyógyszertár átvétel.

Ezennel tiszteletteljesen tudomására hozom a n. é. közönségnek, hogy a helybeli „Magyar Koronához” címzett realjogi

Gyógyszertárt

Városház-tér gróf Zichy-féle hában

Acs Albert urtól megvettem s főtörökvésem oda fog irányulni, hogy a n. é. közönség gyógyszer-tárban, előzékeny bánásmód mellett, a gyógyszerek gyors és pontos kiszolgáltatásában részesüljön.

Mihogy továbbá gyógyszer-táram minden tekintetben a jelenkor igényeinek megfelelően van felszerelve és mindazon gyógyszerek nálam is kaphatók, melyek hazánk fővárosában, vagy a monarchia bármely kiválóbb helyén rendelkezni szoktak — azon reménnyel kecsgettem magamat, hogy a n. é. közönség nagybecsü támogatásában részesiten fog.

Ez alkalommal van szerencsém becses tudomására hozni, miszerint ezen gyógyszer-tár különlegességeit is u. m.: az Acs-féle Cascara Sagrada, — Vasmangan pepton labdacokat — stb. átvetttem, s azokat továbbra is a forgalomnak fenntartom.

Kiváló tisztelettel
Székesfejervár, 1899. ápril havában.

CZOLLNER VINCE,

a „Magyar Koronához” címzett gyógyszer-tár tulajdonosa.

185. 2—1.

Arany érem.

Alapított az 1855-ik évben.

Aggagáru-kiállítás, Budapest, 1891. A magyar királyi kereskedelemügyi miniszter

ELISMERŐ OKIRATA.

Arany érem.

HAVRANEK ANTAL

acd. szobrász- és kőfaragó bányatulajdonos.

Sz.-Fehérvár.

Üzlethelyiség és raktár: Felsőváros, Királykut-utca 1. szám.

Elvállal minden néven nevezendő épület-munkák, gránit-, márvány- mész- vagy homokkőből. Szobrok, mellszobrok, csoportozatok, épületek és egyéb szobrászati diszitményeket kő, cement- és gypsből.

Több száz siremlék raktáron.

Bazalt, syenit, gránit, márvány és homokkőből a legzseb b és legújabb minták szerint készítve. Sirboltok, utifeszületek, emléktáblák, keresztelő medenczék, Ur-asztalok, szenteltviztartók, asztallapok stb jutányos árban. — Kovácsolt és öntöttvas sirkerítések. — Kitprott lépcsők az erede ti kőnemek megfelelőleg jótállás mellett javittatnak ki.

184. 3—1

Árjegyzék, tervekkel és mintakövekkel készséggel szolgálók.

Tévedések kikerülése végett a keresztstöv pontos kiírása kéretik.

Mindenütt dícsérik a híres
MACHLEID-féle

kecskeméti arckenöcsöt,

mely rövid használat után minden azepöt, májfol- tot, himlőhelyet, porcs- nécsöt és egyéb kelle- metlen kitűzéseket bizto- san elmulaszt. Az ar- csep, fiatal kellemes, áde szint nyer töle, a napbarnítást meg- öve. Kétféle hatása már néhány nap múlva ész- lelhető, egyszeri próba is elegendő, hogy ezt bárki örökre megkezdje. Ha- tása kecskeméti növény- szappannal oly meglepő és csimert, milyet e téren szépség szer meg el nem ér és fölül nem mül. Egyik is tulajdonsága, hogy ártalmas utóhatása sohasem lesz. Egy fogely ára használati utatással 60 kr. teljes gyógyulást 32 kr. kapható.

60 kr. — Egy darab kecskeméti növényzappan 32 kr.

Hajnaliszsz.

Biztosan meggyógyít minden tüdőmát, így köszvény, reuma, osontífádnak, fejfájás, migrén, fogfájás, fül- fája és hátfájás ellen a legbiztosabban ható gyógyszer. Még alig volt est reá, hogy számos, sikertelenül használt szerek után a hajnaliszsznek enyhítő hatás ne lett volna. Sok ezer elnyomorított beteg kőszvényre már ezen szernek teljes gyógyulást. Egy üveg ára használati utatással 60 kr. kapható.

Farkas Ignáé

„Mátyás király” című gyógyszer-tárban Kecskeméten és minden nagyobb vidéki gyógyszer-tárban.

Főraktár Török József gyógyszer-tára Budapest.

16. 15—10

Nincs többé lábfájás

sem tyukszem, sem izzadós láb, nincs többé bőrkeményedés, sem lábdaguanat, nincs többé fagyos láb, sem lábégés. Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak ki cipőit Dr. Högyes-féle az egész világon szabadalmazott asbest-talpbetettel látja el.

Számtalan köszönő levelek közül csak kettőt említünk.
KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS.

Ö cs. és kir. Fensége Lipót Salvator Főherczeg udvarmesterei hivatala.
Budapest.

Altalanos Asbestáru-Gyár.

Cs. és kir. Ö Fensége Lipót Salvator Főherczeg az asbesttel bélelt cipővel nagyon megvan elégedve. Hosszabb gyalog Erdélyben használt a cipőket és érezte, hogy lábái nem ugy fáradtak ki, mint más kőszvényes cipővel. Kérek egy pár vadász-cipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbesttalpbetettel, ugyanamúl a cipésznel s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadász-cipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, a mint meg- felelők voltak a szalon-cipők.
Zágráb, 1898. július hó 8-án.

KRAHL, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke, a következőket írja:

Tisztelt Doktor ur!
Az asbest betűtű cipők kitűnőnek bizonyultak, szelid és puhán áruok: megszűnt minden lábfájásom, úgy hogy — azt hiszem — lábtapom semmi további orvoslást nem igényel. Szives tanácsát köszöni
Dánáson, 1897. évi szeptember 17-én

tisztelő híve Vekerle Sándor.

Az asbest talpbetetek kitűnőségét legjobban bizonyítja az is, hogy a cs. kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek már eddig is

22500 pár szalitatott.

Nogybani elárúsítás: az Országos Központi főraktárban Altalanos Asbestáru-Gyár heteti társaság. Budapest VI. Szív utca 18.

Páronkint való elárúsítás Székesfejervár és Fejérmegye részére.

Langraf Gábor és Fia bőr- és cipész kellekek áruházában Székesfejervártól, belváros Jokai-utca 8.

Férfiak és nők részére	Á r a k:	Leányok és fiúk részére	
kettős vastagságú, párja	1.20	kettős vastagságú, párja	—60 kr.
egyszerű vastagságú, párja	—60	egyszerű vastagságú, párja	—80 kr.
Asbest homok talp, párja	—40	Asbest homok talp, párja	—20 kr.

Hin'5 por csomag 30 kr.

Viszontelárusítóknak megfelelő engedély. Naponta postal szétküldés oszaki utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. — Csomagolás ingyen.

Hirdetések

a „FEJÉRMEGYEI NAPLO” részére jutányos árért vesz fel a kiadóhivatal (Szammer Imre könyvnyomda.)

Homlokzat-festék-gyár
KRONSTEINER KÁROLY
 Bécs, III., Hauptstrasse 120. sz. (saját házában)
 AZ ARANYÉRMEL KITÜNTETVE.

Első cs. és kir. osztrák-magyar kizárólag szab.
 Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonai intézségek, vasutak, ipari, bányai és gyári társulatok, építési vállalatok, építőmesterek, úgyszintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója

E homlokzat-festékek, melyek mészből feloldhatók, száraz állapotban poralakban és 40 különböző mintában különként 16 krtól felfelé szállíthatnak és ami a festék szűrőtisztségét illeti, azonos az olajfestékkel.

Mintakártya, úgyszintén használati utasítás kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

A MAGYAR KIRÁLYI

Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége
 BUDAPEST, Váci-körut 32. szám.

Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült gőzeséplögarnitúráit, ipari czélokra alkalmas „Compound“ locomobiljait, teljesen vasból készült szalmakazalozógépeit, gőzkukoriczamorzosítóit, Stibor-féle körfűrészzeit „Millenium“ kaszáló- és aratógépeit; továbbá Sack-féle ekéit, vetőgépeit, boronáit és egyéb gazdasági gépeit.

166 10-7

Írjegyzék ingyen és bérmentve.

Ifj. Löwinger Mór ut Székesfejérvár.

Hirdetmény.

Ezzel közzhírré tétetik, hogy miután a **Magyar Királyi Pénzügyminiszterium** ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szabadalmazott Osztályosorsjáték (IV. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a fűlárusítóknak elárúsítás végett kiadattak. — A **Magyar Kir. Pénzügyminiszterium** által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

A Magy. Kir. Szabadalmazott Osztályosorsjáték Sorsolási Terve.
Negyedik Sorsjáték. 100.000 sorsjegy 50.000 nyeremény.

Első osztály Betét 12 korona. Huzás: 1899. máj. 18. és 19.		Második osztály Betét 20 korona. Huzás: 1899. június 14. és 15.		Harmadik osztály Betét 32 korona. Huzás: 1899. júl. 11., 12. és 13.		Hatodik osztály Betét 24 korona. Huzás: 1899. szeptember 13-tól október 11-ig.			
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben Korona 1.000,000 (Egy Millió)			
1 á	60000	1 á	70000	1 á	80000				
1 "	20000	1 "	25000	1 "	30000				
1 "	10000	1 "	10000	1 "	10000				
1 "	5000	1 "	5000	1 "	15000				
3 "	2000 6000	3 "	3000 9000	3 "	10000 30000				
5 "	1000 5000	5 "	2000 10000	5 "	5000 25000				
8 "	500 4000	8 "	1000 8000	8 "	2000 16000				
30 "	300 9000	20 "	500 10000	10 "	1000 10000				
50 "	100 5000	60 "	300 18000	70 "	500 35000				
2900 "	40 116000	3900 "	80 312000	4900 "	130 637000	Ezen 480 nyeremény közül utoljára kihúzott kapja a jutalmóját.			
3000 ny. Kor.	240000	4000 ny. Kor.	477000	5000 ny. Kor.	898000				
Negyedik osztály Betét 40 korona. Huzás: 1899. augusztus 2. és 3.		Ötödik osztály Betét 32 korona. Huzás: 1899. augusztus 23. és 24.							
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona						
1 á	90000	1 á	100000						
1 "	30000	1 "	30000						
1 "	20000	1 "	20000						
1 "	15000	1 "	15000						
3 "	10000 30000	3 "	10000 30000						
5 "	5000 15000	5 "	5000 25000						
8 "	2000 16000	8 "	2000 16000						
10 "	1000 10000	10 "	1000 10000						
70 "	500 35000	70 "	500 35000						
3900 "	170 663000	3900 "	200 780000						
4000 ny. Kor.	934000	4000 ny. Kor.	1061000						
						30,000 ny. Kor. 9,550,000			

Az I. osztály huzása 1899. évi május 18. és 19-én lesz. A huzások a **Magyar királyi ellenőrző hatóság** és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a Vigadó termeiben. — Sorsjegyek a Magy. Kir. Szabadalmazott Osztályosorsjáték valamennyi elárúsítóinál kaphatók.

Budapest, 1899. évi április hó 16-án.

• **Magy. Kir. Szabadalmazott Osztályosorsjáték Igazgatósága.**
 Lónyay. Hazay.